

Հայաստանի Հանրապետության
կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմամբ հաստատված հավելված 5

2013թ. 1-ին ԵՌԱՄՍՅԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ
ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ
Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

ARMECONOMBANK

Ծանոթագրություն 1. «Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում»

Իրավական դաշտ.

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թթ. «Հայպետարկանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 19 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 19 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ իր հստակագործունեություններին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկնում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ եւ հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոթեքային վարկեր:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն սպառողական շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

Կորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուքիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Ա. Մելիքյան

Ա. Սիմոնյան

Ք. Ֆալկո

Ս. Ղարիբյան

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն՝ Ա. Նալջյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ռ. Բաղալյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ա.Տեր-Հակոբյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Դ. Ազատյան

Տարածքային կառավարման վարչության պետ՝ Ա. Առաքելյան

Ռ-ազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության պետ՝ Ռ.Հայրապետյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 31.03.2013թ. դրությամբ կազմում է 2,333,338 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 933,335 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բանկը ունի 1422 բաժնետեր:

Նշանակալից մասնակիցներ

Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի 22.6 %

Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի 19.5 %

Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի 10.3 %

Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ 25.0 %

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում: Ղեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին աուդիտին վճարները

Բանկի արտաքին աուդիտն իրակացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական քաղաքականությունը»

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օվերդրաֆտների, օվերնայթների, վարկային գծերի, թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեգրված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեգրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտահարկի, գույքահարկի, հողի հարկի, պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսդրությանը համապատասխան:

Ավելացված արժեքի հարկի գծով հաշվառումն իրականացվում է «ԱԱՀ-ի մասին օրենքի» 27-րդ հոդվածի համաձայն՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարը հաշվարկվում է՝ ելնելով իրականացված գործարքների ընդհանուր շրջանառության մեջ հարկվող գործարքների շրջանառության տեսակարար կշռից:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Բանկը՝

ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք:

մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկղային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով, ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Շահագործումից դուրս հիմնական միջոցների գծով ամորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժույթի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջբանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործոններ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործոններից բացի, հիմք են ընդունվում նաև տվյալ պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված և «REUTERS DEALING» համակարգում արտացոլված փոխարժեքները:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմվում է ուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտները) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց տրված կամ ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ համապատասխանաբար գումարած կամ հանած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների, հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա:

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ՝ ակտիվներ, որոնք ձեռք են բերվել կամ առաջացել են հիմնականում գների կամ դիվերային հավելագների (մարժանների) կարճաժամկետ տատանումներից շահույթ ստանալու նպատակով: Ակտիվը պետք է դասակարգվի որպես շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող, եթե այն, անկախ դրա ձեռք բերման պատճառից, այնպիսի պորտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափվում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Համապատասխան իրացված և չիրացված բոլոր օգուտներն ու վնասները գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող արժեթղթերից ստացված եկամուտներ հոդվածում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ՝ այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով և որոնք կարող են վաճառվել՝ ելնելով իրացվելիության պահանջներից կամ տոկոսադրույքի, փոխարժեքների և կապիտալ գործիքների արժեքների փոփոխություններից:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած չիրացված շահույթն ու վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում մինչև այն պահը, երբ նշված ֆինանսական ակտիվը օտարվում է կամ որոշվում է որպես արժեզրկված: Այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական

կապիտալում, պետք է ճանաչվի հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Երբ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով առկա է կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ վկայություն, այդ ակտիվները վերադասակարգվում են որպես շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալ գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է դրանց գնանշված շուկայական գների վրա: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքի որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով:

Կապիտալ գործիքներում այն ներդրումները, որոնք չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա, հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ասոցիացված և դուստր ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքի մեթոդով:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝ ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր՝ ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող էական գումարի ակտիվների վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Բանկը գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Իրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Հեջի հաշվապահական հաշվառման ժամանակ հեջավորման գործիքի և համապատասխան հեջավորող հողվածի իրական արժեքների փոփոխությունների արդյունքները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում համաչափորեն ճանաչվում են զուտ շահույթ կամ վնաս:

Հետգնման պայմանագրեր

Հետզման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետզման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում: Հետզման պայմանագրով ձեռքբերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետզման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կարող է վարձակալել հող, շենք և տարածքներ, այլ հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև դրանց գծով կատարում կապիտալ ներդրումներ: Վարձակալված միջոցների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Վարձակալված հողի, շենքի և տարածքների, այլ հիմնական միջոցների վրա կատարված այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են վարձակալված հիմնական միջոցի արժեքը, դիտվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ակտիվի 10%-ը գերազանցող մասով ճանաչվում են ակտիվ: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն:

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուստների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՄՄ-ների:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների՝ ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է

ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ստանդարտով առաջադրված պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ստանդարտով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամորտիզացիայի մեթոդը սահմանվում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում այն ընդունվում է 10 տարի: Ամորտիզացիայի մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա

դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

Շենքեր, շինություններ	50 տարի 2%
Համակարգիչներ	5 տարի 20%
Տրանսպորտային միջոցներ	8 տարի 12.5%
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ, UPS մարտկոցներ, բանկոմատներ, գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	8 տարի 12.5%
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝ տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր (պրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր), POS տերմինալներ, մոդեմներ, ցանցային սարքեր	3 տարի 33.3%
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ	1 տարի 100%

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում: Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարբերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է

մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով :

Հողի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Եթե տարվա ընթացքում կատարված վերանորոգման ծախսերի մեծությունը գերազանցում է ակտիվի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում՝ վերագնահատված արժեքի) 10%-ը, ապա այս ծախսերը նույնպես ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և 10%-ը գերազանցող մասով ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Հիմնական միջոցների վերագնահատումն իրականացվում է վերականգման արժեքի գործակցի մեթոդով: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը գույրնթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները, ինչպես նաև շահագործումից դուրս հիմնական միջոցները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝ արագամաշ առարկաները, ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցած ունեցվածքը, նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում: Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին: Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է միջին կշռված արժեքի բանաձևով: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաճյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի փոխադարձ հաշիվները համադրվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համադրման արդյունքում հայտնաբերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր գրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահաբաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետգնված բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված

միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հատկացումներ սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամին

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը պետական սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված հիմնադրամին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, երբ դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվությունների կազմման կարգ»-ի համաձայն:

Սեզմենտային հաշվետվություններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեզմենտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեզմենտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ գտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը առաջանում է ստացված գուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունում տվյալ արժեթղթերի շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են աուդիտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխու թյուններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անհրազործելի է:

Ծանոթագրություն 3. «Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»

Հազ դրամ

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01.01.2013- 31.03.2013	01.01.2012- 31.03.2012
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	35,562	95,336
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխատվություններից	1,352,542	1,148,390
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	150,189	102,921
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	33,807	28,976
Այլ տոկոսային եկամուտ	16,613	-
Ընդամենը	1,588,713	1,375,623
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր		
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	252,941	259,197
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	438,030	399,982
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց	-	-
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	55,812	11,150
Այլ տոկոսային ծախսեր	8,773	1,847
Ընդամենը	755,556	672,176
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	833,157	703,447

Ծանոթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Հազ դրամ

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01.01.2013- 31.03.2013	01.01.2012- 31.03.2012
Ռրամարկային գործառնություններից	34,689	35,335
Հաշվարկային ծառայություններից	223,522	152,639
Երաշխիքներից, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	3,350	1,954
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	7,757	6,196
Վճարային քարտերի սպասարկումից	9,857	17,616
Այլ կոմիսիոն վճարներ	114,765	98,905
Ընդամենը	393,940	312,645
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր		
Թղթակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	2	986
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	31,064	20,646
Երաշխիքների, հոժարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	204	1,025
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	10,503	1,873
Այլ կոմիսիոն վճարներ*	44,050	39,287
Ընդամենը	85,823	63,817
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	308,117	248,828

* Այլ կոմիսիոն վճարների գծով ծախսերը հիմնականում կատարվել են վճարահաշվարկային ծառայությունների և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի դիմաց վճարված կոմիսիոն վճարների գծով:

Ծանոթագրություն 5. «Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումներից	01.01.2013- 31.03.2013	01.01.2012- 31.03.2012
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	(18,126)	(1,017)
բաժնետոմսերից		
պարտքային արժեթղթերից		
ածանցյալներից	(18,126)	(1,017)
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	(28,340)	(41)
Ընդամենը	(46,466)	(1,058)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից		
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում՝	2,371	16,372
բաժնետոմսերից		
պարտքային արժեթղթերից	2,371	16,372

ածանցյալներից	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	-	-
Ընդամենը	2,371	16,372
Արտարժույթային գործառնություններից		
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	150,371	153,235
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	82,961	(16,705)
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարձանների առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	1,693	1,120
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարձանների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	1,163	761
Ընդամենը	236,188	138,411
Ձուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	192,093	153,725

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական եկամուտ»

Հազ դրամ

Այլ գործառնական եկամուտ	01.01.2013-31.03.2013	01.01.2012-31.03.2012
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	25,174	23,296
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ	-	1,847
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	(2)	1,575
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից զուտ եկամուտներ	-	-
Այլ եկամուտներ*	5,781	6,267
Ընդամենը	30,953	32,985

Այլ եկամուտներ* -ի գոյացման հիմնական աղբյուրներից են քաղվածքների, չեկային և ավանդային գրքույկների, տեղեկանքների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ եկամտային հաշիվներ նախատեսված չեն:

Ծանոթագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ»

Հազ դրամ

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/01/2013-31/03/2013	01/01/2012-31/03/2012
Ակզբնական մնացորդ	23,873	23,873
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		
Պահուստի օգտագործում		
Վերջնական մնացորդ	23,873	23,873
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/01/2013-31/03/2013	01/01/2012-31/03/2012
Ակզբնական մնացորդ	5,403	7,707
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(895)	(1,872)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		
Պահուստի օգտագործում		
Վերջնական մնացորդ	4,508	5,835
Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխառությունների գծով (Ծանոթագրություն 16)	01/01/2013-31/03/2013	01/01/2012-31/03/2012
Ակզբնական մնացորդ	662,477	625,829
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	239722	65,029
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	40096	20,241
Պահուստի օգտագործում	(1541)	(83,090)
Վերջնական մնացորդ	940,754	628,009
Ներդրումների գծով (Ծանոթագրություն 18)	01/01/2013-31/03/2013	01/01/2012-31/03/2012
Ակզբնական մնացորդ	4,690	4,690
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ		
Պահուստի օգտագործում		
Վերջնական մնացորդ	4,690	4,690
Այլ ակտիվների գծով	01/01/2013-31/03/2013	01/01/2012-31/03/2012
Ակզբնական մնացորդ	8,194	20,903
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(1986)	(9,888)
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	1500	

Պահուստի օգտագործում	(37)	(25)
Վերջնական մնացորդ	7,671	10,990
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով(Ծանոթագրություն 30)	01/01/2013-31/03/2013	01/01/2012-31/03/2012
Սկզբնական մնացորդ		
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ		
Վերջնական մնացորդ	0	-
Ընդամենը զուտ մասհանումներ պահուստներին	236,841	53,269

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

Հազ դրամ

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01.01.2013-31.03.2013	01.01.2012-31.03.2012
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	673,086	544,327
Ծախսեր սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով	1,633	62,705
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	-	1,158
Գործուղման ծախսեր	14,618	10,427
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	32,168	28,848
Ապահովագրության ծախսեր	10,756	8,310
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	9,650	17,718
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	39,757	49,319
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	12,612	12,636
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	28,396	33,734
Տրանսպորտային ծախսեր	21,529	25,946
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	43,890	42,404
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	19,866	28,533
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	-	-
Այլ վարչական ծախսեր	2,528	7,302
Ընդամենը	910,489	873,367

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ

	01.01.2013-31.03.2013	01.01.2012-31.03.2012
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	846	891
Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ (հազ դրամ)	251	194

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

Հազ դրամ

Այլ գործառնական ծախսեր	01.01.2013-31.03.2013	01.01.2012-31.03.2012
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	1	90
Ինկասացիայի համար կատարված վճարումներ	60,000	52,440
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	38,527	48,294
Ֆակտորինգի գծով ծախսեր	-	-
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	63,769	145,797
Կորուստներ ակտիվների արժեզրկումից	-	-
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	11,689	9,697
Այլ ծախսեր	68,821	64,684
Ընդամենը	242,807	321,002

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում ներառված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման համար կատարված ծախսերը:

Ծանոթագրություն 10. «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 11. «Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)»

Հազ դրամ

Շահութահարկի գծով ծախս	01.01.2013 31.03.2013	01.01.2012 31.03.2012
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	4,347	
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված՝ նախորդ ժամա նակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները	-	(439)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	(15,208)	(2,522)
Ընդամենը	(10,861)	(2,961)

Հազ դրամ

	01.01.2013 31.03.2013	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2012 31.03.2012	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	(25,817)		(108,653)	
Շահութահարկ՝ դրույթաչափով	(5,163)	20	(21,731)	20
Հարկման նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ ոչ ժամանակավոր տարբերությունների գծով				
Չհարկվող եկամուտներ	(25)	0	(25)	0
Չնվազեցվող ծախսեր	12,785	(50)	17,172	(16)
Չզննհատված հարկային վնաս		-		-
Բազասական/դրական փոխարժեքային տարբերություն	(16,825)	65	3,189	(3)
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում	-	-	(439)	0
Այլ արտոնություններ	(1,633)	6	(1,127)	1
Շահութահարկի գծով ծախս	(10,861)	42	(2,961)	3

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը

Հազ դրամ

	Մնացորդը նախորդ ժամանակա-շրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	55,996	11,179	-	67,175
Այլ ակտիվներ				-
Ածանցյալ գործիքներ	4,557	1,110		5,667
Հիմնական միջոցներ	1,349	172		1,521
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	50,090	9,897		59,987
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	(83,317)	4,028	(326)	(79,615)
Վաճառքի համար նատչելի արժեթղթեր	(44,200)		(326)	(44,526)
Պայմանական պարտավորություններ	(4,932)	28		(4,904)
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(15,333)	3,020		(12,313)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(18,852)	980		(17,872)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(27,321)	15,207	(326)	(12,440)

Ծանոթագրություն 12. «Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

Հազ դրամ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01.01.2013- 31.03.2013	01.01.2012- 31.03.2012
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	(14,956)	(105,692)
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	-	-
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակա-շրջանի զուտ շահույթ (վնաս)	(14,956)	(105,692)
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվը	933,335	933,335
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	(0.02)	(0.11)

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթի կամ վնասի և այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվի հարաբերությունն է:

Ծանոթագրություն 13

13-1. «Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում

Հազ դրամ

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	31.03.2013	31.12.2012
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6,081,329	4,073,196
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	2,215,404	2,814,397
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում*	1,837,522	4,383,253
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում**	1,020,000	1,270,000
Այլ պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Հաշվեգրված տոկոսներ		
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	11,154,255	12,540,846

* Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցները: ** ՀՀ ԿԲ-ում դեպոնացված գումարը իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար որպես երաշխիքային ավանդ:

13-2. «Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ», որոնք ներառվում են դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում

Հազ դրամ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	31.03.2013	31.12.2012
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	8,296,733	6,887,816
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,837,522	4,383,253
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիդենտ բանկերում	54,631	40,430
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	3,715,577	3,676,974

Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,904,463	14,988,473
---	-------------------	-------------------

Ծանոթագրություն 14. «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

	Հազ դրամ	
Ընթացիկ հաշիվներ	31.03.2013	31.12.2012
ՀՀ բանկերում	54,631	40,430
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում	1,206,238	1,077,319
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	802,171	1,209,626
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,999	459
Ընդամենը	2,065,039	2,327,834
ՀՀ բանկերում՝		
վարկեր և ավանդներ	837,062	1,307,161
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
այլ	715,559	1,904,288
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերում		
վարկեր և ավանդներ	1,705,157	1,389,556
այլ		83
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		
այլ	474,888	740,638
Հաշվեգրված տոկոսներ	12,570	2,376
Ընդամենը	3,745,236	5,344,102
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(23,873)	(23,873)
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,786,402	7,648,063

	Հազ դրամ	
Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	31.03.2013	31.12.2012
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
վարկեր և ավանդներ	410,817	1,115,380
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	1,534,955	1,344,460
այլ	125,194	231,557
ԲԲԲ-(Բաա3) և բարձր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում՝		
այլ	81,184	224,713
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
այլ	244,245	32,129
Հաշվեգրված տոկոսներ	5,100	7,426
Ընդամենը	2,401,495	2,955,665
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(4,506)	(5,403)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,396,989	2,950,262
Զուտ պահանջներ բանկերի և ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	8,183,391	10,598,325

**31.03.13թ. և 31.12.12.թ. Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում համապատասխանաբար ներառված են «Visa international» կազմակերպությունում ներդրված 110.000 ԱՄՆ դոլար (31.03.13թ.-ին 46.044 հազ. ՀՀ դրամ, 31.12.2012թ.-ին 44.394 հազ.դրամ), «Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ-ում ներդրված 134.495 ԱՄՆ դոլար (31.03.2013թ.-ին՝ 56.297 հազ ՀՀ դրամ, 31.12.2012թ.-ին՝ 54.279 հազ. ՀՀ դրամ) գումարներով ապահովագրական դեպոզիտները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային համակարգերի նկատմամբ առաջացած դեբիտորական գումարներ:

Ծանոթագրություն 15. «Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվներ	31.03.2013	31.12.2012
Ածանցյալ գործիքներ		
սվոպ	1,982	20,030
Ընդամենը	1,982	20,030
Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		

Ծանոթագրություն 16. «Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ»

Հազ դրամ

Տրված վարկեր և այլ փոխատվություններ	31.03.2013	31.12.2012
վարկեր, այդ թվում՝	34,907,277	31,942,300
հիփոթեքային	3,254,233	3,126,988
վարկային քարտեր	1,717,738	1,436,551
Ֆակտորինգ		
Նշված հոդվածների գծով հաշվեզրված տոկոսներ	225,483	194,533
Ընդամենը վարկեր	36,850,498	33,573,384
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(940,754)	(662,477)
Ընդամենը զուտ վարկեր	35,909,744	32,910,907

Հազ դրամ

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխատվությունների կառուցվածքը	31.03.2013		31.12.2012	
	գումար	քանակ	գումար	քանակ
վարկեր և փոխատվություններ, որից	36,850,498	33,273	33,573,384	30,432
աշխատող վարկեր	36,409,341	33,175	33,244,592	30,396
արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխատվություններ, այդ թվում՝	441,157	98	328,792	36
ժամկետանց	29,351	57	14,397	20
վերաձևակերպված	75,518	3	68,352	2
վերաֆինանսավորված				
Ընդամենը վարկեր	36,850,498	33,273	33,573,384	30,432
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(940,754)		(662,477)	
Ընդամենը զուտ վարկեր	35,909,744		32,910,907	

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների	31.03.2013	31.12.12
Պետական ձեռնարկություններ	45,062	27,177
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	15,962,222	14,482,398
խոշոր ձեռնարկություններ	5,453,974	5,123,614
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	10,508,248	9,358,784
այդ թվում բիզնես քարտեր	97,737	50,537
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	16,819,007	15,003,856
սպառողական վարկեր	8,148,544	7,073,117
հիփոթեքային վարկեր	3,254,233	3,126,988
վարկային քարտեր	1,620,001	1,386,013
Անհատ ձեռնարկատերեր	3,798,724	3,865,420
Հաշվեգրված տոկոսներ	225,483	194,533
Ընդամենը վարկեր	36,850,498	33,573,384
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(940,754)	(662,477)
Ընդամենը զուտ վարկեր	35,909,744	32,910,907

Հազ դրամ

Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձաց գծով	31.03.2013	31.12.2012
հաշվեկշային մնացորդ	10,022,045	8,940,201
հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների մնացորդ	332,840	555,835
Ընդամենը	10,354,885	9,496,036
Վարկային ներդրումներ	35,909,744	32,910,907
Տեսակարար կշիռ վարկային պորտֆելում	29%	25%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	7,937,473	7,936,871
Տոկոսային հարաբերակցություն		
կապիտալի նկատմամբ	130%	102%

Հազ դրամ

Վարկային ներդրումներ	31.03.2013	
	Մնացորդ	քանակ
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,247,294	184
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՀ կառավարության վարկային ծրագիր	975,504	96
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	190,667	1
Կոմերցբանկ	8,128	3
ՎՁԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	110,512	7
ՎՁԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	963,808	50
Համաֆինանսավորում	502,660	3
ՄՖԿ	129,876	6
Սևծովյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր	244,341	22
Սևծովյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	1,877,864	65
Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր	297,106	64
Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության ծրագիր	160,181	16
Երկրի ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)	2,416,623	48

ՎՁԵԲ միկր, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	1,512,514	414
ՎՁԵԲ միկրովարկավորման ծրագիր	91,987	77
Հիփոթեքային վարկեր	191,767	58
այդ թվում		
ԳՀՀ	175,649	56
ՄՖԿ	16,118	2
Ընդամենը	11,920,832	1,114

Վարկային ներդրումներ	31.12.2012թ.	
	Մնացորդ հազ դր	քանակ
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,041,649	176
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՀ կառավարության վարկային ծրագիր	958,069	91
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	191,267	1
Կոմերցբանկ	10,906	3
ՎՁԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	205,177	8
ՎՁԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	1,145,041	63
Համաֆինանսավորում	546,201	3
ՄՖԿ	140,419	7
Սևծովյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր	305,627	27
Սևծովյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	1,911,797	63
Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր	301,716	58
Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության վարկային ծրագիր	192,841	18
Նոր ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)	1,610,540	35
	1,474,372	
ՎՁԵԲ միկր, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/		381
ՎՁԵԲ միկրովարկավորման ծրագիր	148,546	123
Հիփոթեքային վարկեր`		
այդ թվում`	198,258	60
ԳՀՀ	181,240	57
ՄՖԿ	17,018	3
Ընդամենը	11,382,426	1,117

Հագ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների (առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորստունների գծով պահուսները)	31.03.2013	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2012	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	6,050,586	16	6,235,398	19
Գյուղատնտեսություն	3,704,801	10	3,347,994	10
Շինարարություն	401,577	1	373,905	1
Տրանսպորտ և կապ	123,784	0	150,407	0
Առևտուր	9,386,926	25	8,397,059	25
Սպառողական	9,848,666	27	8,477,898	25
Հիփոթեքային վարկեր	3,296,836	9	3,168,340	9
Սպասարկման ոլորտ	2,752,472	7	2,160,995	6
Այլ`	1,284,850	3	1,261,388	4
		-		-

Ընդամենը	36,850,498	100	33,573,384	100
-----------------	-------------------	------------	-------------------	------------

Հազ դրամ

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	31.03.2013	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2012	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	35,684,261	100	32,715,755	100
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*		-		-
		-		-
ԲԲԲ-/Բաա3/-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների ռեզիդենտներ			619	
			619	
Հաշվեցրված տոկոսներ	225,483		194,533	
Ընդամենը	35,909,744	100	32,910,907	100

Ծանոթագրություն 17. «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Պետական արժեթղթեր	31.03.2013	31.12.2012
ՀՀ պետական պարտատոմսեր		
գանձապետական պարտատոմսեր	1,297,215	693,754
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	1,297,215	693,754

Հազ դրամ

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	31.03.2013		31.12.2012	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	23,342		71,624	
Կապիտալի գործիքներ		52,252		52,252
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	23,342	52,252	71,624	52,252
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (հնարավոր կորուստների պահուստ)		(4,690)		(4,690)
Զուտ ներդրումներ ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ	23,342	47,562	71,624	47,562

Հազ դրամ

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	31.03.2013		31.12.2012	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		1,715		1,818
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		1,715		1,818
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	1,320,557	49,277	765,378	49,380

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները
31.03.2013թ.-ի դրությամբ

Հազ դրամ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	1,715	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ԲԱՐՂ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	48,572	5
ԱՔՈՎ ԲՐԵՂԻՏ ՈՒՓՈՐԹԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	3,680	1
Ընդամենը				53,967	

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար: Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը՝ ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեթղթերը հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ծանոթագրություն 17.1 «Չեղանկան պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր»

Հազ դրամ

	31.03.2013		31.12.2012	
	Ակտիվ	Պարտավորություն	Ակտիվ	Պարտավորություն
Գրավադրված արժեթղթեր ԶԳ ԿԲ-ում	3,486,648	3,391,133	4,364,982	4,255,724
Ընդամենը գրավադրված արժեթղթեր (ծանոթ. 17.1)	3,486,648	3,391,133	4,364,982	4,255,724

Ծանոթագրություն 18. «Սիինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 19. «Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում»

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորներում ներդրումների շարժը	Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում	349,000
Ավելացում	
Օտարում (վաճառք)	
Արժեքի արժեզրկում	
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	349,000

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորներում ներդրումներ	31.03.2013	31.12.2012
Ասոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներ	299,000	299,000
Համատեղ վերահսկվող միավորներում ներդրումներ		
Դուստր բանկերում ներդրումներ		
Այլ դուստր ընկերություններում ներդրումներ	50,000	50,000
Շահաբաժիններ		
Ընդամենը	349,000	349,000

Հազ դրամ

Վերահսկվող անձանց կապիտալում իրականացված ներդրումները	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
Անձի անվանումը					
ԷԿՈՆՈՄԻՆԿԱՍՍՑԻԱ ԴԶ	Ինկասսացիոն	ՀՀ	01/11/1998	50,000	100.0
ՍԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ	Ապահովագրական	ՀՀ	22/02/2000	299,000	20.0
Ընդամենը				349,000	

Ծանոթագրություն 20. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հազ րդամ

Հոդվածի անվանումը	Հոդ, շենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմն. միջոցներ	Հիմն. միջ. գծով կապ. ներդ.	Վարձակ. հիմն. միջ. գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	2,918,502	1,549,326	372,543	997,447	84,553	153,686	6,076,057
Ավելացում		192,677	31,496	136,689	98,062	1,063	459,987
Օտարում		(2,135)	(62,037)	-	-	-	(64,172)
Արժեզրկում		-	-	-	-	-	-
Վերախմբավորում	93,073	(350)	-	350	(93,073)	-	-
Դուրսգրում		(58,797)	-	(17,059)	-	-	(75,856)
Վերագնահատում		-	-	-	-	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	3,011,575	1,680,721	342,002	1,117,427	89,542	154,749	6,396,016
Ավելացում		85,673	11,448	31,543	30,036	5,101	163,801
Օտարում		-	-	-	-	-	-
Վերախմբավորում		-	-	-	-	-	-
Դուրսգրում		-	-	(12,155)	-	-	(12,155)
Վերագնահատում*		-	-	-	-	-	-
Արժեզրկում		-	-	-	-	-	-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում		-	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,011,575	1,766,394	353,450	1,136,815	119,578	159,850	6,547,662
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,110,685	975,735	172,005	608,361	-	21,881	2,886,667
Ավելացում	159,084	230,022	63,602	131,987	-	5,949	590,644
Այդ քվում` 01.01.2012- 31.03.2012	39,495	52,187	16,686	30,338	-	3,621	142,327
Օտարում		(1,516)	(62,037)	-	-	-	(63,553)
Դուրսգրում		(58,797)	-	(17,059)	-	-	(75,856)
Արժեզրկում		-	-	-	-	-	-
Վերախմբավորում		(235)	-	235	-	-	-
Վերագնահատում		-	-	-	-	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,269,769	1,145,209	173,570	723,524	-	27,830	3,339,902
Ավելացում	9,958	23,965	7,180	15,416	-	3,895	60,414
Այդ քվում` 01.01.2013 - 31.03.2013	9,958	23,965	7,180	15,416	-	3,895	60,414
Օտարում		-	-	-	-	-	-
Դուրսգրում		-	-	(12,153)	-	-	(12,153)
Վերախմբավորում		-	-	-	-	-	-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում		-	-	-	-	-	-
Արժեզրկում		-	-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,279,727	1,169,174	180,750	726,787	-	31,725	3,388,163
Զուտ հաշվեկշռային արժեք							
հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,731,848	597,220	172,700	410,028	119,578	128,125	3,159,499
նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,741,806	535,512	168,432	393,903	89,542	126,919	3,056,114

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ րդամ

Հոդվածի անվանումը	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	22,079	116,268	50	14,357	-	152,754
Ավելացում		6,197	-	-	-	6,197
Օտարում		-	-	-	-	-
Դուրսգրում		-	-	-	-	-
Արժեզրկում		-	-	-	-	-
Վերախմբավորում		-	-	-	-	-
Վերագնահատում		-	-	-	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	22,079	122,465	50	14,357	-	158,951
Ավելացում		-	-	-	-	-
Օտարում		-	-	-	-	-
Դուրսգրում		-	-	-	-	-
Վերագնահատում		-	-	-	-	-
Արժեզրկում		-	-	-	-	-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում		-	-	-	-	-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	22,079	122,465	50	14,357	-	158,951
Կուտակված մաշվածություն						

Մնացորդոց նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	17,658	23,176	15	3,372		44,221
Ավելացում	1,026	11,720	4	1,306		14,056
Այդ քվում` 01.01.2012- 31.03.2012	255	2,889	1	325		3,470
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեզրկում						-
Վերագնահատում						-
Վերախմբավորում						-
Մնացորդոց նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	18,684	34,896	19	4,678	-	58,277
Ավելացում	253	2,797	2	304		3,356
Այդ քվում` 01.01.2013 - 31.03.2013	253	2,797	2	304		3,356
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում						-
Արժեզրկում						-
Մնացորդոց հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	18,937	37,693	21	4,982	-	61,633
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք						-
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,142	84,772	29	9,375	-	97,318
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,395	87,569	31	9,679	-	100,674

31.03.2013թ. դրությամբ 20239 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով շահագործումից դուրս հիմնական միջոցներ հանձնվել են շահագործման:

31.03.2013թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ՝ նոր «Գործառնական օր» ծրագիր, սկզբնական արժեքը 750 հազ.դրամ ամորտիզացիան 487 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 263 հազ.դրամ:

31.03.2013թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 1250523 հազար դրամ (31.12.2012թ` 1258342 հազար դրամ):

Ծանոթագրություն 21. «Այլ ակտիվներ»

Հազ դրամ

Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	31.03.2013	31.12.2012
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	66,431	48,718
Ընդամենը	66,431	48,718
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(681)	(487)
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	65,750	48,231
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	31.03.2013	31.12.2012
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	1,920	1,058
Դեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով		
Կանխավճարներ աշխատակիցներին	8	2,549
Կանխավճարներ մատակարարներին	118,451	110,853
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	505	17
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	1,830	
Ընդամենը	122,714	114,477
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(5,294)	(1,324)
Ընդամենը	117,420	113,153
Այլ ակտիվներ		
Պահեստ	231,559	236,067
Բռնագանձված գրավ և վաճառքի համար պահվող ակտիվներ		
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	76,620	60,068
Այլ ակտիվներ	19,587	497,312
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,693)	(6,382)
Ընդամենը	326,073	787,065
Ընդամենը այլ ակտիվներ	509,243	948,449

Ծանոթագրություն 22. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազ դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	31.03.2013	31.12.12
ՀՀ բանկերի	137,997	126,948
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	2,827	2,976
Հաշվեգրված տոկոսներ	39	38
Ընդամենը	140,863	129,962
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ		
ՀՀ կենտրոնական բանկ		
վարկեր	2,463,076	2,479,337
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	2,930,633	2,845,292
այլ		
ՀՀ բանկեր		
վարկեր և ավանդներ	1,255,740	
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		1,006,344
այլ		
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր		
վարկեր և ավանդներ	376,722	
այլ	3,103	527
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր		
վարկեր և ավանդներ		
այլ	117,429	38,087
Հաշվեգրված տոկոսներ	55,480	58,934
Ընդամենը	7,202,183	6,428,521
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
ընթացիկ հաշիվներ	152,565	354,021
վարկեր և ավանդներ	8,700,062	9,168,235
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	449,929	400,315
այլ	536,613	1,690,778
Հաշվեգրված տոկոսներ	149,530	105,048
Ընդամենը	9,988,699	11,718,397
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17,331,745	18,276,880

Ներկայացնում ենք ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված վարկերում ներառված միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից տարբեր ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող վարկավորման գումարները և դրանց գծով հաշվեգրված տոկոսների գումարները:

Հազ դրամ

Ծրագիր	31.03.2013		31.12.2012	
	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի «Հիփոթեքային վարկավորման» ծրագիր	177,310	695	184,837	637
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	1,800,000	37,356	1,800,000	38,186
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգացում" ծրագիր	191,266	2,392	200,000	5,519
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր	294,500	5,464	294,500	11,170
Ընդամենը	2,463,076	45,907	2,479,337	55,512

Ծանոթագրություն 23. «Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ»

Հազ դրամ

ՀՀ կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	31.03.2013	31.12.2012
Վարկեր	1,002,784	1,002,784
Այլ	3,222	3,215
Հաշվարկված տոկոսներ	20,410	18,157
Ընդամենը	1,026,416	1,024,156

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31.03.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	9,873,923	9,225,482
Ժամկետային ավանդներ	2,941,238	3,257,982
Ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		
Այլ	8,673	8,515
Հաշվարկված տոկոսներ	28,896	34,673
Ընդամենը	12,852,730	12,526,652

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	31.03.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	16,416	5,512
Այլ		
Ընդամենը	16,416	5,512

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	31.03.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	108,546	120,549
Ժամկետային ավանդներ	3,537	7,524
Այլ	1,577	
Հաշվարկված տոկոսներ	7	13
Ընդամենը	113,667	128,073

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31.03.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	7,771,807	8,913,627

Ժամկետային ավանդներ	14,256,893	13,646,411
Այլ	464,483	286,596
Հաշվարկված տոկոսներ	94,661	91,094
Ընդամենը	22,587,844	22,937,728

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	31.03.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	282,932	480,530
Ժամկետային ավանդներ	153,798	143,776
Այլ	14,261	17,752
Հաշվարկված տոկոսներ	761	679
Ընդամենը	451,752	642,737
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	37,048,825	37,264,858

31.03.13թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող գումարներ 346,800 հազ. ՀՀ դրամ
31.03.13թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից սառեցված գումար 36,112 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 24. «Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 25. «Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններ»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն	31.03.2013	31.12.2012
Առևտրային նպատակներով պահվող անձնային գործիքներ		
Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն		327,850
Սվոփ	20,222	8,012
Ընդամենը	20,222	335,862

Ծանոթագրություն 26. «Վճարվելիք գումարներ»

Հազ դրամ

Վճարվելիք գումարներ	31.03.2013	31.12.2012
Շահաբաժիններ	42,142	45,140
Ավանդների ապահովագրության գծով	11,689	11,031
Ընդամենը	53,831	56,171

Ծանոթագրություն 27. «Այլ պարտավորություններ»

Հազ դրամ

Այլ պարտավորություններ	31.03.2013	31.12.2012
Ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի գծով	9,438	5,113
ԱԱՀ-ի գծով	2,321	15,547
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	63,484	34,649
Սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով		24,531
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	251,179	223,202
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	48,756	27,246
Կրեդիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրման գծով		
Այլ պարտավորություններ	18,072	24,633
Մնացորդ ժամանակաշրջանի վերջում	393,250	354,921

Ծանոթագրություն 28. «Կանոնադրական կապիտալ»

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 2,333,338 հազ. դրամ, այն ներառում է 933,335 հատ սովորական բաժնետոմս 2500 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի կողմից հետ գնված սեփական բաժնետոմսեր առկա չեն: Հաշվետու ժամանակաշրջանում կանոնադրական կապիտալի ավելացում, կանոնադրական կապիտալի նվազում կապված հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի հաշվին չեն կատարվել:

Հաշվետու եռամսյակում վճարվել են 3,005 հազ. ՀՀ դրամ շահաբաժիններ:

Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակալից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

Հազ դրամ

Նշանակալից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
Սուբիայան Սարիբեկ Ալբերտի	527,573	22.6	
Սուբիայան Խաչատուր Ալբերտի	455,413	19.5	
Սուբիայան Ռոբերտ Ալբերտի	240,930	10.3	
Սուբիայան Էդուարդ Ալբերտի	49,040	2.1	
ՎՋԵԲ	583,338	25	Ֆինանսական

Ծանոթագրություն 29. «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. «Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ»

Բանկի իրավական պարտավորությունները 31.03.2013թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկը իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները 31.03.2013թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

Հազ դրամ

	31.03.2013	31.12.2012
Չօգտագործված վարկային գծեր	1,388,828	1,809,202
Տրամադրված երաշխիքներ	473,588	422,948
Տրամադրված ակրեդիտիվներ		39,787
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)		

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Հազ դրամ

Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի		143,134
1-5 տարի		1,162,017
5 տարուց ավելի		26,140
Ընդամենը		1,331,291

Ծանոթագրություն 31. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Ներկայացվող ծանոթագրության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի ղեկավարամենտի, վարչության, բաժնի պետերը:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Հազ դրամ

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	31.03.2013	31.12.2012
Սկզբնական մնացորդ	970,726	973,632
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխառություններ	212,297	826,356
բանկի բաժնետեր	19,546	80,755
բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	166,391	577,349
բանկի ղեկավար	25,484	161,858
ղեկավարի հետ կապված անձ	876	6,394
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխառություններ	158,611	829,262
բանկի բաժնետեր	8,405	64,909
բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	113,891	454,470
բանկի ղեկավար	35,129	287,810
ղեկավարի հետ կապված անձ	1,185	22,073
Վերջնական մնացորդ *	1,024,412	970,726

Հազ դրամ

Հողված	31.03.2013	31.03.2012
Տոկոսային եկամուտներ	34,455	32,866

Հազ դրամ

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	ցպահանջ	ժամկետային
Մնացորդը 31.12.2012	225,526	551,150
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2013թ-ի 1-ին կիսամյակ/ ընթացքում ստացված գումարներ այդ թվում	868,373	232,723
բանկի բաժնետեր	134,489	81,518
բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	363,921	95,184
բանկի ղեկավար	323,408	56,000
ղեկավարի հետ կապված անձ	46,556	21
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2013թ-ի 1-ին կիսամյակ/ ընթացքում վճարված գումարներ այդ թվում	856,054	42,998
բանկի բաժնետեր	160,470	31,446
բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	329,626	-
բանկի ղեկավար	308,100	7,082
ղեկավարի հետ կապված անձ	57,857	4,469
Փախարժեքային տարբերություն (+/-)	1,500	11,430
Մնացորդը 31.03.2013	239,345	752,306
Տոկոսային ծախս 2013թ-ի 1-ին երամսյակի կտրվածքով	912	13,665

Հազ դրամ

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	31.03.2013	31.03.2012
Բանկի խորհրդին	23,814	18,450
աշխատավարձ	23,814	18,450
պարգևատրում		
Բանկի գործադիր մարմնին	33,182	26,230
աշխատավարձ	33,182	26,230
պարգևատրում		
Բանկի ներքին աուդիտին	15,827	20,992
աշխատավարձ	15,627	20,992
պարգևատրում	200	
Ընդամենը	72,823	65,672

Ծանոթագրություն 32. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

1) վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2) վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Ձուգակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության նախնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությամբ սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների մանրամասն վերլուծություն:

3) մոդելների նկարագրությունը (առկայության դեպքում)

Ի հավելումն վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
4. արտարժույթով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
5. խոշոր վարկառուի սննկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դառնալու սցենար,
6. ընդհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների L%-ի չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,
8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հանդես գալու սցենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Սթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են նշված շոկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ զուամարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարբեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարբեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովմանն ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգումման սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) վարկային ռիսկի թուլատրելի մակարդակի ոռոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական.

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ.

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

5) վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ վարկային ռիսկի ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքներ:

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովվածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիտորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

ՏՅԶԿ* - Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն

	31.03.2013				Հազ դրամ
Հորվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՅԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՅԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	11,154,255				11,154,255
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	3,667,501	915,846	3,215,437	384,607	8,183,391
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարդամներ	36,793				36,793
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	1,982				1,982
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	35,909,744				35,909,744
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	1,368,119		1,715		1,369,834
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	349,000				349,000
Հետգնման պայմանագրերով գրավարկված արժեթղթեր	3,486,648				3,486,648
Այլ ակտիվներ	65,762		6		65,768
Ընդամենը ակտիվներ	56,039,804	915,846	3,217,158	384,607	60,557,415
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	1,862,416				1,862,416
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	9,508,511	22,138	7,798,154	2,942	17,331,745
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	36,580,656	216,832	160,448	90,889	37,048,825
Ընդամենը պարտավորություններ	46,089,167	238,970	7,958,602	93,831	54,380,570
Զուտ դիրք	9,950,637	676,876	(4,741,444)	290,776	6,176,845

31.12.2012

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	ՀՀ	ԱՊՀ երկրներ	ՏՀԶԿ* երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	12,540,846				12,540,846
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	5,923,854	1,374,038	2,978,732	321,701	10,598,325
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	57,002				57,002
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	20,030				20,030
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվածություններ	32,910,280			627	32,910,907
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	812,940		1,818		814,758
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	349,000				349,000
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	4,364,982				4,364,982
Այլ ակտիվներ	47,219				47,219
Ընդամենը ակտիվներ	57,026,153	1,374,038	2,980,550	322,328	61,703,069
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	2,232,150				2,232,150
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	9,875,726	37,451	8,359,027	4,676	18,276,880
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	36,616,608	395,956	159,834	92,460	37,264,858
Ընդամենը պարտավորություններ	46,492,334	433,407	8,518,861	97,136	55,541,738
Զուտ դիրք	10,533,819	940,631	(5,538,311)	225,192	6,161,331

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածությամբ.

Հազ դրամ

ՀՀ մարզեր	31.03.2013	31.12.2012
Երևան	24,760,619	23,138,672
Արարատ	602,187	613,311
Արմավիր	1,298,462	1,000,316
Կոտայք	1,825,687	1,514,148
Շիրակ	1,144,403	927,808
Լոռի	1,175,258	1,000,663
Արագածոտն	2,961,060	2,662,284
Սյունիք	950,438	868,477
Տավուշ	454,081	432,118
Գեղարքունիք	203,043	195,124
Վայոց Ձոր	390,210	431,626
Արցախ	144,296	126,361
Ընդամենը	35,909,744	32,910,907

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայնության

31.03.2013

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ				
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝						
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	35,608,673	79,175	163,272	58,624	3,362,894	
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					401	
Ռուսաստան					401	
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)						
				-		
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին						
5. Ընդամենը	35,608,673	79,175	163,272	58,624	3,363,295	

31.12.2012

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ	Չաշխատող ակտիվներ				
		Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝						
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	32,690,883	10,202	159,730	49,466	3,275,260	
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					401	
Ռուսաստան					401	
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)						
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին	626			-		
Վրաստան	626					
5. Ընդամենը	32,691,509	10,202	159,730	49,466	3,275,661	

Վարկային ռիսկի վերլուծություն

1-2) Վարկային պորտֆելի ապահովվածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարումների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ԳՂ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտաբաժնային Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույժերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազացնում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

Յարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չապահովված վարկերը (առանց պահուստների) 31.03.2013թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 9.97%-ը: Չապահովված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գծերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գծերի սահմանաչափը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 31.03.2013թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 36,850,498 հազ. դրամ: Չաշխատող դասակարգված վարկերի ծավալը 31.03.2013թ-ի դրությամբ կազմել է 441,157 հազ. դրամ: Վարկային պորտֆելում հսկվող, ոչ ստանդարտ և կասկածելի վարկերի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար 0.24; 0.58 և 0.37 տոկոս:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՀՀՄՍ-ների պահանջներին:

5) 2013թ. 1-ին եռամսյակում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաձուլների) կազմել է 8.694.266 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 4.082.986 հազ. դրամ: Հակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը 2013թ. 1-ին եռամսյակում կազմել է 28.025.808 հազ. դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 5.724.156 հազ. դրամ:

6) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՍԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով հատուկ՝ մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Մրցույթների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշիռի, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարբերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշիռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկղում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբիտորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, նյութեր, կիսաֆաբրիկատներ, ապրանքներ/, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեք /հումքի, նյութերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրանսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն/, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամդրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:

Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիտորինգ: Մոնիտորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիտորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիտորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիտորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորինգ:
2. Հեռախոսային մոնիտորինգ:

Մոնիտորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ խնդիրները՝

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (մրցակիցներ, գնային տատանումներ, իրացում և այլն):

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախկինում տրված վարկի մոնիտորինգ (վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիտորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում՝ հինք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Պուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոլոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,
2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,
3. Վարկերի մոնիտորինգ,
4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկունակությունը և վարկի մարման արդյունքները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխկապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը՝ նրա հետ առնչվող /մատակարար, զնորդ կամ մրցակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

Հագ դրամ

Վարկային ռիսկի վերլուծության համար կիրառվող քանակական ցուցանիշներ				
Ցուցանիշ	Գումար	Ցուցանիշ	Գումար	Բարաբերություն
31.12.12թ.				
Չաշխատող վարկեր	328,792	Ընդհանուր վարկեր	32,910,907	1.0%
31.03.13թ.				
Չաշխատող վարկեր	441,157	Ընդհանուր վարկեր	35,909,744	1.2%
31.12.12թ.				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	109,394	Ընդհանուր կապիտալ	9,482,811	1.2%
31.03.13թ.				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	140,086	Ընդհանուր կապիտալ	9,469,158	1.5%
31.12.12թ.				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	662,477	Ընդհանուր վարկեր	32,910,907	2.0%
31.03.13թ.				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	940,754	Ընդհանուր վարկեր	35,909,744	2.6%
31.12.12թ.				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	662,477	Չաշխատող վարկեր	328,792	201.5%
31.03.13թ.				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	940,754	Չաշխատող վարկեր	441,157	213.2%
31.12.12թ.				
Պուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	100,818	Ընդհանուր վարկեր	30,411,816	0.3%
31.03.13թ.				
Պուրս գրումներ - Փոխհատուցումներ	38,555	Ընդհանուր վարկեր	35,909,744	0.1%
31.12.12թ.				
Փոխհատուցումներ	78,404	վարկերից կորուստ	100,818	77.8%
31.03.13թ.				
Փոխհատուցումներ	40,096	վարկերից կորուստ	38,555	-104.0%
31.12.12թ.				
Շահույթի ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	4,077,483	Վարկերից կորուստ	100,818	4044.4%
31.03.13թ.				
Շահույթի ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	1,358,354	Վարկերից կորուստ	38,555	3523.2%
31.12.12թ.				

Վարկային ռիսկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով կոսրուստ)	2,993,768	արկային ներդրումներ	32,910,907	9.1%
31.03.13թ.				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով կոսրուստ)	794,602	արկային ներդրումներ	35,909,744	2.2%
31.12.12թ.				
Խոշոր փոխառություններ	9,520,874	Կապիտալ	9,482,811	100.4%
31.03.13թ.				
Խոշոր փոխառություններ	10,022,045	Կապիտալ	9,469,158	105.8%

Շուկայական ռիսկ

1) շուկայական ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը արտարժույթային, տոկոսադրույթի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույթների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկի և դիրքերի կառավարման արդյունավետության գնահատում:

Արտարժույթային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հիմք են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժույթային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժույթային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կոռելյացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժույթային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում:

Հաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժույթային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժույթային դիրքերի և արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Հաշվետու ժամանակաշրջան	Հազ դրամ									
	USD	GBP	EUR	CHF	CNY	AED	RUB	GEL	XAU	Ընդամենը
2012թ. I եռ.	627.73	129.61	350.35	375.28	0.00	302.43	390.89	98.70	573.48	1,128.00
2013թ. I եռ.	636.04	101.11	313.02	62.57	38.05	374.48	725.18	72.72	228.72	1,370.62
աճ/նվազում	8.31	-28.49	-37.33	-312.72	38.05	72.04	334.29	-25.98	-344.75	242.62

Ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.
 ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

31/03/2013

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ	5,870,578	3,934,382	1,349,295	11,154,255
Կենտրոնական բանկում				
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	36,350	-	36,793
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	1,932,885	5,441,214	809,292	8,183,391
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	1,982	-	-	1,982
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20,320,143	15,589,601	-	35,909,744
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	1,369,834	-	-	1,369,834
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	349,000	-	-	349,000
Հետգնման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր	3,486,648	-	-	3,486,648
Այլ ակտիվներ	42,729	23,039	-	65,768
Ընդամենը ակտիվներ	33,374,242	25,024,586	2,158,587	60,557,415
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	9,527,411	7,701,386	102,948	17,331,745
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	19,973,306	16,832,055	243,464	37,048,825
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական պարտավորություն	20,222	-	-	20,222
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն				-
Վճարվելիք գումարներ	53,832			53,832
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	12,440			12,440
Այլ պարտավորություններ	365,410	24,594	1,104	391,108
Ընդամենը պարտավորություններ	29,952,621	24,558,035	347,516	54,858,172
Զուտ դիրք	3,421,621	466,551	1,811,071	5,699,243

31.12.2012թ

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ	7,710,130	4,093,687	737,029	12,540,846
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	56,559	-	57,002
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	2,520,123	6,871,837	1,206,365	10,598,325
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	20,030	-	-	20,030
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19,032,713	13,878,194	-	32,910,907
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	814,758	-	-	814,758

Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական	349,000			349,000
Ղեկավարման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր	4,364,982			4,364,982
Այլ ակտիվներ	31,539	15,680		47,219
Ընդամենը ակտիվներ	34,843,718	24,915,957	1,943,394	61,703,069
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,227,327	8,038,848	10,705	18,276,880
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	19,868,091	17,130,921	265,846	37,264,858
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն	335,862			335,862
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	13,150			13,150
Վճարվելիք գումարներ	56,171			56,171
Չետածգված հարկային պարտավորություն	27,321			27,321
Այլ պարտավորություններ	325,277	21,477	5,900	352,654
Ընդամենը պարտավորություններ	30,853,199	25,191,246	282,451	56,326,896
Զուտ դիրք	3,990,519	(275,289)	1,660,943	5,376,173

* «I խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ԱՄՆ դոլար, Անգլիական ֆունտ ստեռլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ռուսկո ստանդարտացված ծուլակտոր և Մետաղական հաշիվ

** «II խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ՌԴ ռուբլի, Վրացական լարի, Չինական յուան, ՄԱԷ դիրխամ:

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի փոփոխման ռիսկի գնահատում:

Դիսբալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2013թ. I եռամսյակի միջին կուտակային դիսբալանսը (տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) դրական է՝ 1,079,731.0 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 559,461.0 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով աճելով 520,270.0 հազ. դրամով կամ 92.99%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2013թ. I եռամսյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսբալանսը 2013թ. I եռամսյակում նախորդ եռամսյակի համեմատ բացարձակ արժեքով աճել է 867,797.0 հազ. դրամով կամ 4.09 անգամ:

Տոկոսադրույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2013թ. I եռամսյակում նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 1.2 տոկոսային կետով՝ կազմելով 102.6%՝ 2012թ. I եռամսյակի 101.4% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2013թ. I եռամսյակում միջին հաշվով տոկոսադրույթի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները գերազանցել են պարտավորությունները 2.6%-ով:

Մ Ակտիվների դյուրացիան 2013թ. I եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.736 տարի (2012թ.-ի I եռամսյակի վերջի 0.802 տարվա դիմաց)՝ նվազելով 0.066 տարով կամ 8.23%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.638 տարի) նշված ցուցանիշն աճել է 0.098 տարով կամ 15.36%-ով:

Մ Պարտավորությունների դյուրացիան 2013թ. I եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.474 տարի (2012թ.-ի I եռամսյակի վերջի 0.582 տարվա դիմաց)՝ նվազելով 0.108 տարով կամ 18.56%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.423) նշված ցուցանիշն աճել է 0.051 տարով կամ 12.06%-ով:

Մ Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2013թ. I եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.309 (2012թ.-ի I եռամսյակի վերջի 0.261-ի դիմաց)՝ աճելով 0.048-ով կամ 18.39%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.248) նշված ցուցանիշը աճել է 0.061-ով կամ 24.60%-ով:

31.03.2013

Հագ դրամ

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում		26646		55,814		83,721		104,653		76,722		
Ընդամենը	-	26,646	-	55,814	-	83,721	-	104,653	-	76,722	-	-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների նկատմամբ, այդ թվում												
- վարկեր		45,301		2,917,908		2,835,499						
Ընդամենը	-	45,301	-	2,917,908	-	2,835,499	-	-	-	-	-	-
Ջուտ դիրք	-	(18,655)	-	(2,862,094)	-	(2,751,778)	-	104,653	-	76,722	-	-

31.12.2012

Հոդվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում												
Ընդամենը	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների												
- վարկեր		1,155,739		2,699,153		139,153						
Ընդամենը	-	1,155,739	-	2,699,153	-	139,153	0	0	0	0	0	0
Ջուտ դիրք	-	(1,155,739)	-	(2,699,153)	-	(139,153)	0	0	0	0	0	0

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքները.

Հոդվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ		Նախորդ ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ	
	դրամ	Արտարժույթ	դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ կԲ-ում	-	-	-	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ թվում	9.57	7.35	9.99	4.83
- միջբանկային վարկեր	9.95	7.66	10.41	4.33
- միջբանկային ռեպո	-	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ	19.94	17.84	19.69	16.27
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի	15.63	-	15.60	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	9.41	6.97	9.29	6.12
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4.00	4.60	4.00	4.64

3) մոդելների նկարագրությունը

Արտարժուեքային ռիսկ

Արտարժուեքային ռիսկը արտարժուեքի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժուեքների, այնպես էլ բանկի արտարժուեքով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այսուհետ փաթեթ) համար:

Արտարժուեքային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդը (մոդելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժուեքի տեսակների (արտարժուեքային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժուեքային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնութագրող ժամանակալից շարքերի հիման վրա: Բանկի արտարժուեքով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկօրյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժուեքների և ընդհանուր փաթեթի համար: Հմարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժուեքային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կրուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժուեքային դիրքերը՝ ենլեղով հնարավոր առավելագույն կրուստների չափից, ամհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժուեքային դիրքերի ծավալները: Բանկի արտարժուեքային բաղաբաղանդությունը միտված է արտարժուեքային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժուեքային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է «Տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մոդելի» («GAP մոդել») և «Դյուրացիայի մոդելի» կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքվածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույքի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Հաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մոդելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

1. դիտարկվող ժամանակախաձագման ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույքներով,
2. տոկոսադրույքների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջանկետում,
3. տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույքները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորեկի զուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույքի նկատմամբ գնահատվում է «ճեղքվածքի հարաբերակցություն» ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կումուլատիվ ճեղքվածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մոդելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույքի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մոդելի շրջանակներում մախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույքի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքվածքը

, որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքվածքի մեծ արժեքը վկայում է տոկոսադրույքների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքվածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միմյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույքի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Սշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխում տոկոսադրույքների տատանումները և դիմամիևկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխում տոկոսադրույքով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույքի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի (կուտակային դիսբալանսի) և դյուրացիայի ճեղքվածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույքների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մոդելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որևէ բորսայում (ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա բողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործոններով (ովպա կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

V ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դիմամիևկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,

V հնարավոր կորուստների գնահատում,

V հեջավորման գործիքների կիրառում,

V ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ բողարկողի, stop-loss) սահմանում,

V կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ բողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Իրացվելիությունը բանկի տառնճմած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են *սրբես բեստերի մեթոդը*, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շուկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և *ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդը*, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սրբես բեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շուկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
2. Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
3. բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
4. ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի միաժամանակ ետ պահանջում,

5. ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների Y%-ի են պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեղմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):

Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելույան և21 և և22 նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և հաշվարկվում են դրանց խախտման չափերը: Նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի հաշվարկումը հնարավորություն է տալիս ստանալ բանկի իրացվելույան ռիսկի հստակ գնահատականներ՝ վերլուծելով ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջման և ցպահանջ պարտավորությունների ետ պահանջման ազդեցությունը նորմատիվների վրա և գնահատելով վերջիններիս խախտման հավանականությունը:

Իրացվելույան ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելույան ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող բաղաբաղաձուրությունը իրացվելույան բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելույան ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելույան կառավարման որակը: Իրացվելույան գնահատման սույն մեթոդաբանությունում կատարվում է ակնբարային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելույան ռիսկի գնահատման համար:

3) իրացվելույան ռիսկի բուկայտորիկ մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի բանակական վերլուծություն և ռիսկի բանակական գնահատական

Իրացվելույան ռիսկի գնահատում:

2013թ 1 եռամսյակի ընթացքում ակնբարային իրացվելույան ցուցանիշը և մինչև 90 օր կուտակային իրացվելույան ցուցանիշը աճել են համապատասխանաբար 5.50 և 11.51 տոկոսային կետով, իսկ ընդհանուր (մինչև 1 տարի կուտակային) իրացվելույան ցուցանիշը նվազել է 19.73 տոկոսային կետով:

Բողվածի անվանումը	Չաչխտող		Մարմանը մնացել է						ամժամկետ	Ընդամենը
	ժամկետային	ժամկետանց	Ցպահանջ	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամիսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ 37 ԿԲ-ում			10,134,255						1,020,000	11,154,255
Թանկարժեք մետաղների ստանդարտացված ձուլակտորներ			36,793							36,793
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,129,389	5,521,335	209,283		2		323,382	8,183,391
Անվտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ				1,982						1,982
Հանդիտորներին տրված վարկեր և փոխառություններ	273,095	18,907		9,727,273	3,697,314	4,934,350	15,727,829	1,530,976	-	35,909,744
Աժժեքները, այդ թվում				3,548,458	8,469	23,342	1,042,713	184,223	398,277	5,205,482
- առևտրային նպատակով պահվող										-
- վաճառքի համար մատչելի				61,810	8,469	23,342	1,042,713	184,223	398,277	1,718,834
- մինչև մարման ժամկետո պահվող										-
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված				3,486,648						3,486,648
Այլ պահանջներ				65,768						65,768
Պայմանագրային պահանջներ**										-
Ընդամենը	273,095	18,907	12,300,437	18,864,816	3,915,066	4,957,694	16,770,542	1,715,199	1,741,659	60,557,415
Այդ թվում										
I խմբի արտաժույթով	137,546	13,013	5,750,096	8,582,253	1,657,391	2,723,817	5,600,084	455,902	104,484	25,024,586
II խմբի արտաժույթով			1,716,999	437,539		-	-	-	4,047	2,158,585
Այդ թվում										
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				26,646	139,535	104,653	76,722			347,556
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով	273,095	18,907	147,945	16,081,981	3,915,066	4,957,692	16,770,542	1,715,199	-	43,880,427
Անտոկոս		-	12,152,492	2,782,835				-	-	1,741,659
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			855,365	5,092,019	1,835,736	3,548,153	5,517,977	481,995	500	17,331,745
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում	-	-	24,658,559	3,460,892	8,395,435	387,802	144,082	-	2,055	37,048,825
- ցպահանջ ավանդներ			17,803,685	58,208	33,113	11,420	21,055	-	2,055	17,929,536

- ժամկետային ավանդներ			6,209,015	3,402,684	8,362,322	376,382	123,027	-		18,473,430
- այլ			645,859							645,859
Անետրային նպատակով պահվող պարտավորություն				20,222						20,222
ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն										-
վճարվելիք գումարներ			53,832							53,832
Հետաձգված հարկային պարտավորություն					12,440					12,440
Այլ պարտավորություններ			391,108							391,108
Հետհաշվեկշռային պարտավորություններ				97,975	210,179	446,785	1,088,965	10,046	8,468	1,862,418
Պարտանագրային պարտավորություններ										0
Ընդամենը	-	-	25,958,864	8,573,133	10,243,811	3,935,955	5,662,059	481,995	2,555	54,858,172
Այդ բնույթ										-
I հմբի արտադրություն			5,515,465	5,417,430	3,518,609	8,579,107	1,442,055	85,369	-	24,558,035
II հմբի արտադրություն			229,322	107,836	4,658	5,701	-			347,517
«խոշոր» պարտավորություններ				3,680,953	1,172,354	983,032	3,950,745	66,630		9,853,714
Այդ բնույթ										-
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				2,963,209	2,835,499					5,798,708
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով			9,866,579	8,494,703	10,198,058	3,924,535	5,641,004	481,995	2,555	38,609,429
Անտոկոս			16,092,285	78,430	45,553	11,420	21,055			16,248,743
Ցուտ հրազվելիության ճեղքվածք	273,095	18,907	(13,658,427)	10,291,683	(6,328,545)	1,021,739	11,108,483	1,233,204	1,739,104	5,699,243
Այդ բնույթ										-
I հմբի արտադրություն	137,546	13,013	234,631	3,164,823	(1,861,218)	(5,855,290)	4,158,029	370,533	104,484	466,551
II հմբի արտադրություն	-	-	1,487,677	329,703	(4,858)	(5,701)	-	-	4,047	1,811,068
Փոփոխվող տոկոսադրույթների համար	-	-	-	(2,936,563)	(2,695,964)	104,653	76,722	-	-	(5,451,152)
Ֆիքսված տոկոսադրույթների համար	273,095	18,907	(9,718,634)	7,587,278	(6,282,992)	1,033,157	11,129,538	1,233,204	(2,555)	5,270,998
Կուտակային հրազվելիության ճեղքվածք	273,095	292,002	(13,366,425)	(3,074,742)	(9,403,287)	(8,381,548)	2,726,935	3,960,139	5,699,243	

Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջան

31.12.2012

Հազ րդամ

Բորվածի անվանումը	Չափաորոշ		Մարմանը մնացել է						ամժամկետ	Ընդամենը
	ժամկետային	ժամկետանց	Ցախահնք	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամիսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի		
Ակտիվների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում			11,270,846							1,270,000
Թանկարժեք մետաղների ստանդարտացված ձևակերպումներ			57,002							57,002
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,451,626	7,827,066	29					319,604
Առեկտային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ				20,030						20,030
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	203,814	10,056		7,080,300	5,154,820	4,849,594	14,182,030	1,430,293	-	32,910,907
Արժեթղթեր, այդ բնույթ				4,384,528	51,190	22,815	84,781	587,046	398,380	5,528,740
- առևտրային նպատակով պահվող										-
- վաճառքի համար մատչելի				19,546	51,190	22,815	84,781	587,046	398,380	1,163,758
- մինչև մարման ժամկետ պահվող										-
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված				4,364,982						4,364,982
Այլ պահանջներ				47,219						47,219
Պարտանագրային պահանջներ**										-
Ընդամենը	203,814	10,056	13,779,474	19,359,143	5,206,039	4,872,409	14,266,811	2,017,339	1,987,984	61,703,069
Այդ բնույթ										0
I հմբի արտադրություն	95,754	4,912	5,838,449	8,351,261	2,724,377	2,436,678	5,129,636	407,937	100,769	25,089,773
II հմբի արտադրություն			1,581,527	350,384					3,981	1,935,892
Այդ բնույթ										-
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով										-
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով	203,814	10,056	696,494	16,699,279	5,206,013	4,872,409	14,266,811	2,017,339	-	43,972,215
Անտոկոս			13,082,980	2,659,864	26	-	-	-	1,987,984	17,730,854
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ										
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,212,833	5,703,916	1,199,586	2,848,556	5,781,894	529,595	500	18,276,880
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ բնույթ	-	-	18,990,938	7,782,792	4,259,273	5,991,539	122,081	116,885	1,350	37,264,858
- զբախանք ավանդներ			18,520,113	74,073	1,204	27,777			1,350	18,624,517
- ժամկետային ավանդներ			131,095	7,708,719	4,258,069	5,963,762	122,081	116,885		18,300,611
- այլ			339,730							339,730
Անետրային նպատակով պահվող պարտավորություն				335,862						335,862
ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն						13,150				13,150
վճարվելիք գումարներ			56,171							56,171
Հետաձգված հարկային պարտավորություն					27,321					27,321
Այլ պարտավորություններ			245,568	107,086						352,654
Հետհաշվեկշռային պարտավորություններ		1,958		169,975	113,222	552,978	1,416,046	9,685	8,072	2,271,936
Պարտանագրային պարտավորություններ										0
Ընդամենը	-	-	21,505,510	13,929,856	5,499,330	8,840,095	5,903,975	646,480	1,850	56,326,896
Այդ բնույթ										-
I հմբի արտադրություն			7,044,697	7,231,806	3,702,171	5,093,992	1,678,885	79,242		24,830,793
II հմբի արտադրություն			230,659	32,765	11,821					275,245
«խոշոր» պարտավորություններ				3,711,714	412,810	1,764,587	4,034,400	80,172		10,003,683
Այդ բնույթ										-
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				3,854,892	3,449,964					7,304,856
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով			9,529,778	9,893,605	2,906,412	8,840,095	5,903,975	646,480	1,850	37,722,195
Անտոկոս			11,975,732	181,159	1,204	-	-	-	-	12,158,095
Ցուտ հրազվելիության ճեղքվածք	203,814	10,056	(7,726,036)	5,429,487	(293,291)	(3,967,686)	8,362,836	1,370,859	1,986,134	5,376,173
Այդ բնույթ										-
I հմբի արտադրություն	95,754	4,912	(1,206,248)	1,119,455	(977,794)	(2,657,314)	3,450,751	328,695	100,769	258,980
II հմբի արտադրություն	-	-	1,350,868	317,619	(11,821)	-	-	-	3,981	1,660,647

վիժված տնտեսագրությունների համար	-	-	-	(3,854,892)	(3,449,964)	-	-	-	-	(7,304,856)
Ֆիրմավճար տնտեսագրությունների համար	203,814	10,056	(8,833,284)	6,805,674	2,299,601	(3,967,686)	8,362,836	1,370,859	(1,850)	6,250,020
Կուտակային իրազեություն ճեղքվածք	203,814	213,870	(7,512,166)	(2,082,679)	(2,375,970)	(6,343,656)	2,019,180	3,390,039	5,376,173	

Ծանոթագրություն 33. «Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն»

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ԳՅ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ԳՅ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

Հազ. դրամ

	31.03.2013	31.12.2012
Կանոնադրական կապիտալ	2,333,338	2,333,338
Պահուստներ	5,585,295	5,584,012
Գլխավոր պահուստ	5,405,133	5,405,133
Վերագնահատման պահուստներ	180,162	178,879
Զբաղիչված շահույթ (վնաս)	1,478,383	1,477,228
Ընդամենը կապիտալ	9,397,016	9,394,578

Ներկայացնում ենք ԳՅ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

Հազ. դրամ

2013թ.	Հիմնակա նկապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն. ռիսկ	համարժեք. Փաստացի %	ԳՅ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	7,892,162	108,346	8,000,508	45,786,461	804,288	15	12
Փետրվար	7,754,683	102,485	7,857,168	44,917,641	696,987	15	12
Մարտ	7,776,466	161,007	7,937,473	48,414,080	784,597	14	12

2012թ.	Նորմատիվների հաշվարկման մասնակցող						
	Հիմնակա նկապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և գործառն. ռիսկ	համարժեք. Փաստացի %	ԳՅ ԿԲ-ի սահմանաչափ %
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	7,504,112	70,099	7,574,211	43,431,345	515,386	15.87	12
Փետրվար	7,438,686	80,027	7,518,713	42,522,590	520,012	16.05	12
Մարտ	7,214,366	153,375	7,367,741	42,038,028	657,662	15.50	12
Ապրիլ	7,475,290	125,868	7,601,158	42,767,020	675,368	15.45	12
Մայիս	7,558,439	115,542	7,673,981	43,705,159	729,152	15.18	12
Հունիս	7,656,744	174,071	7,830,815	44,490,595	737,383	15.12	12
Հուլիս	7,332,795	112,496	7,445,291	44,263,734	727,873	14.57	12
Օգոստոս	7,412,772	90,365	7,503,137	43,319,371	609,329	15.32	12
Սեպտեմբեր	7,564,799	158,362	7,723,161	42,763,812	671,390	15.64	12
Հոկտեմբեր	7,744,266	193,053	7,937,319	43,004,154	790,833	15.62	12
Նոյեմբեր	7,719,277	190,119	7,909,396	43,174,668	779,733	15.54	12
Դեկտեմբեր	7,936,871	176,132	8,113,003	46,746,874	802,925	14.85	12

Ներկայացնում ենք ընթացիկ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի և նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ակտիվների և հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների, անվարտ ժամկետային գործառնությունների ռիսկերի կշիռները՝ ըստ ԳՅ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ հաստատատված Կանոնակարգ 2-ի ռիսկի կշիռների.

Հագ դրամ

31.03.13թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտ.	Անավարտ ժամկետային գործառն.	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	18,705,203	88,771		-
10%	218,847			21,885
20%	3,214,381			642,876
30%	1,286,458			385,937
50%	1,004,857	46	20,797	512,850
75%	2,200,119			1,650,089
100%	23,090,481	375,950	12,391	23,478,822
150%	14,245,174	697,036	2,012	22,416,333
Ընդամենը	63,965,520	1,161,803	35,200	49,108,793

Հագ դրամ

31.12.12թ. դրությամբ				
Ռիսկի կշիռը	Ակտիվներ	Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտ.	Անավարտ ժամկետային գործառն.	Ընդամենը վարկային ռիսկ
0%	21,007,248	83,304		-
10%	969,939			96,994
20%	2,852,654			570,531
30%	1,228,228			368,468
50%	1,531,043	16,390		773,717
75%	3,036,873			2,277,655
100%	22,332,217	411,985		22,744,202
150%	13,338,336	858,614		21,295,425
Ընդամենը	66,296,538	1,370,293	-	48,126,991

Ծանոթագրություն 34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ՀՀՍՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը» պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ և պատրաստական կողմերի միջև «պարզած ձեռքի հեռավորությամբ» գործարքի ընթացքում:

ՀՀ պետական գանձապետական և ՀՀ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

31.03.13թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական Բանկում .

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխատվություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույքային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառու, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն զեղչի ճշգրիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

31.03.13թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35. «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 36. «Ապահովագրում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 37. «Գրավադրված ակտիվներ»

31.03.13թ. դրությամբ բանկը գրավադրված ակտիվներ չունի

Ծանոթագրություն 38. «Ընդունված գրավ»

31.03.13թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

Հազ դրամ

Գրավի տեսակ	31.03.2013		31.12.2012	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	16,611,714	60,779,650	16,025,411	60,038,030
Ավտոմեքենա	2,556,858	6,535,325	2,176,317	5,545,375
Սարքավորում	480,988	858,034	433,667	744,034
Պատրաստի արտադրանք	714,820	1,468,500	141,639	733,500
Երաշխավորություն	4,892,771	18,691,991	4,114,261	15,324,937
Դրամական միջոցներ	193,495	256,373	266,786	456,452
Ոսկյա իրեր	7,647,048	9,040,784	6,926,883	8,401,989
Ստանդարտ ոսկի				
Պետ. արժեթղթեր				
ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ գրավ	77,419	190,305	82,037	191,666
Գրավ առկա չէ	3,675,386	-	3,406,383	-
Ընդամենը	36,850,499	97,820,962	33,573,384	92,745,506

Ծանոթագրություն 39 «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Նալչյան

Գլխավոր հաշվապահ

Դ.Ազատյան

Վավերացման անսաթիվը 19 Ապրիլ 2013թ.